
Kyrkomötet Organisationsutskottets betänkande 2015:2

Kontrakten

Sammanfattning

I betänkandet behandlas avsnitt 2, *En mer flexibel reglering av kontrakten* i kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2015:3, *Ändringar i kyrkoordningen*. Utskottet, som anser att skrivelsens förslag i huvudsak är väl avvägda, menar emellertid att förslagen på ett par punkter bör justeras. Utskottet föreslår att ett kontrakt ska kunna bestå av endast en enhet samt att det även fortsättningsvis ska vara reglerat att biskopen ska höra prästerna i kontraktet innan kontraktsprost utses och att kravet på hörande ska avse även kontraktets diakoner. Utskottet föreslår kyrkomötet att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen, med de av utskottet föreslagna justeringarna.

Innehåll

Sammanfattning.....	1
Innehåll	2
Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut	3
Skrivelsens förslag	3
Yttrande från Läronämnden	3
Yttrande från andra utskott	3
Bakgrund	3
Gällande reglering och kyrkostyrelsens förslag	4
Utskottets överväganden	8
Bilaga 1 Förslag till ändringar i kyrkoordningen.....	10
Bilaga 2 Läronämndens yttrande 2015:4y	16
Bilaga 3 Kyrkorättsutskottets yttrande 2015:1y.....	17
Bilaga 4 Kyrkorättsutskottets yttrande 2015:5y.....	18

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

O 2005:2

Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen, med de av utskottet föreslagna justeringarna, i enlighet med *bilaga 1*.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2015:3, Ändringar i kyrkoordningen m.m., avsnitt 2, En mer flexibel reglering av kontrakten

Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen.

Yttrande från Läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över skrivelsen i Ln 2015:4y, *bilaga 2*.

Yttrande från andra utskott

Kyrkorätsutskottet har yttrat sig över skrivelsen, avsnitt 2, En mer flexibel reglering av kontrakten i Kr 2015:1y, *bilaga 3* samt över utskottets förslag till justeringar i Kr 2015:5y, *bilaga 4*.

Bakgrund

I betänkandet *Närhet och samverkan* (SKU 2011:2) anförde den s.k. strukturutredningen att det med en ändrad lokal struktur fanns skäl att följa upp strukturutredningens förslag med en särskild utredning om kontraktets ställning och uppgifter (SKU 2011:2 s. 259).

I kyrkostyrelsens skrivelse med anledning av strukturutredningens förslag, *Strukturfrågor* (KsSkr 2012:5), instämde kyrkostyrelsen i att det behövdes en översyn av kontraktets ställning och uppgifter men även av kontraktsindelningen. Kyrkostyrelsen beslöt i september 2012 att tillsätta en utredning om bland annat kontraktets ställning, uppgifter och indelning.

Utredaren överlämnade den 15 januari 2014 sina förslag rörande kontrakten i betänkandet *Kontraktets ställning, uppgifter och indelning* (SKU 2014:1). Utredningen remitterades under våren 2014. Svarsfrekvensen var låg och kritik höjdes mot flera av utredningens slutsatser och förslag. Efter en föredragning av det preliminära remissutfallet beslöt kyrkostyrelsens arbetsutskott att föreslå kyrkostyrelsen att inte gå vidare med utredningens förslag utan i stället göra en fortsatt utredning i syfte att avreglera kontrakten så mycket som möjligt i kyrkoordningen. En sådan avreglering skulle enligt arbetsutskottet leda till större frihet för stiftens vad gäller kontraktsindelning och utseende av kontraktsprostar. Ett förslag i enlighet med detta skulle, enligt arbetsutskottet, kunna presenteras för kyrkomötet år 2015. Kyrkostyrelsen beslöt i enlighet med arbetsutskottets förslag.

Under 2014/15 upprättades en promemoria vilken remitterats till bland annat ett samtliga stift, antal församlingar och pastorat samt ett till ett antal kontraktsprostar. Med utgångspunkt i promemorians förslag har kyrkostyrelsen nu lämnat förslag till en förändrad reglering av kontrakten.

Gällande reglering och kyrkostyrelsens förslag

Inledning

Kyrkostyrelsen föreslår att kontrakten ska finnas kvar som indelningsenheter och att kontrakten och kontraktsprostarna även fortsättningsvis ska ha den tydliga episkopala koppling som de har haft sedan medeltiden. Dock bör, enligt kyrkostyrelsen, en viss avreglering och ändring av kyrkoordningens bestämmelser rörande kontrakten ske för att skapa ökad flexibilitet.

Kontrakten som indelningsenhet och som kontraktsprostens tjänstgöringsområde

Gällande reglering

Enligt 36 kap. 1 § i kyrkoordningen är Svenska kyrkan indelad i territoriella församlingar, kontrakt och stift.

Enligt 36 kap. 5 § består ett kontrakt av en eller flera församlingar som inte ingår i ett pastorat och/eller flera pastorat i ett stift, dock alltid minst två enheter¹. Vidare anges i paragrafen att kontraktet är tjänstgöringsområde för en kontraktsprost och att kontraktsindelningen ska omfatta hela stiftet.

Av 37 kap. 20 § framgår att det är stiftsstyrelsen som beslutar om ändringar i kontraktsindelningen. Indelningen får ändras om den därmed blir mer ändamålsenlig. Den ska dock vara oförändrad det år då ordinarie kyrkoval äger rum och det närmast följande året. I 37 kap. 21 § sägs vidare att kontraktsindelningen inte får ändras utan att berörda församlingar, pastorat, kyrkoherdar och kontraktsprostar samt domkapitlet har getts tillfälle att yttra sig.

En ändring i kontraktsindelningen träder, enligt 37 kap. 22 §, i kraft vid den tidpunkt som beslutats, med de inskränkningar som anges i 37 kap. 20 §. Av samma paragraf framgår att ett beslut om att ändra kontraktsindelningen ska fattas senast tre månader före ikraftträdandet och att kyrkostyrelsen genast ska underrättas om alla beslut om ändringar i kontraktsindelningen.

Av 37 kap. 35 § framgår att stiftsstyrelsen, i beslut om indelning i kontrakt också ska, efter samråd med berörda församlingar och pastorat, besluta om namn på kontrakten. Stiftsstyrelsen får även i andra fall pröva frågor om att ändra namn på kontrakt och ett sådant beslut om namnändring träder i kraft den 1 januari det år som bestäms i beslutet. Beslutet ska fattas senast sex månader före ikraftträdandet. Om beslutet ska träda i kraft året efter det år ordinarie kyrkoval har ägt rum, ska det fattas senast tolv månader före ikraftträdandet och kyrkostyrelsen ska genast underrättas om beslutet i fråga.

Enligt 37 kap. 36 § ska namnet på ett kontrakt beslutas av stiftsstyrelsen efter samråd med församlingarna och pastoraten i kontraktet. Det ska ha en geografisk anknytning till det område som kontraktet omfattar. Innan namnet på ett kontrakt fastställs ska, enligt 37 kap. 37 §, Språk- och folkminnesinstitutet samt Lantmäteriet beredas tillfälle att yttra sig.

---

¹ Till detta tillkommer en övergångsbestämmelse, som förlängts per den 1 januari 2015 till att gälla till den 1 januari 2018. Enligt övergångsbestämmelsen får kontrakt enligt den indelning som gäller den 1 januari 2014 finnas kvar till den 1 januari 2018 även om de då inte uppfyller bestämmelserna i 36 kap. 5 § (se punkten 7 i SvKB 2012:14).

Enligt kyrkostyrelsens förslag ska ett kontrakt även fortsättningsvis bestå av minst två enheter med sammanhängande gränslinje. Kyrkostyrelsen föreslår vidare att regleringen i 37 kap. 20 §, om att kontraktsindelningen får ändras om den därmed blir med ändamålsenlig, ska vara kvar.

Däremot föreslår kyrkostyrelsen en ändring i fråga om vem som ska besluta om kontraktsindelningen. Eftersom kontrakten utgör tjänstgöringsområden för kontraktsprostarna i deras egenskap av biskopens förlängda arm, bör det, istället för stiftsstyrelsen, vara biskopen som ska besluta om kontraktsindelningen.

Eftersom kyrkostyrelsen också föreslår att kontrakten frikopplas från valkretsindelningen vid val till stiftsfullmäktige (se vidare nedan) kommer inte det krav om en sammanhängande gränslinje som nu finns i 38 kap. 15 § att gälla för kontrakten. Kyrkostyrelsen föreslår därför att det görs ett tillägg i 37 kap. 20 § som innebär att en ändring i kontraktsindelningen alltid ska göras så att de berörda kontrakten erhåller sammanhängande gränslinjer.

Eftersom kontrakten föreslås frikopplas från valkretsindelningen vid stiftsfullmäktigeval behöver inte heller bestämmelserna om att kontraktsindelningen ska vara oförändrad både ordinarie kyrkovalsår och det närmast följande året finnas kvar. Kyrkostyrelsens förslag är att ändringar i kontraktsindelningen ska kunna träda i kraft en gång per år, den 1 januari det år som anges i beslutet.

I syfte att avreglera kontrakten ytterligare föreslår kyrkostyrelsen att bestämmelsen i 37 kap. 21 § om att kontraktsindelningen inte får ändras utan att berörda församlingar, pastorat, kyrkoherdar och kontraktsprostar samt domkapitlet har getts tillfälle att yttra sig tas bort. Kyrkostyrelsen anser att kyrkoordningen inte behöver tyngas med bestämmelser om detta.

Enligt kyrkostyrelsens förslag ska biskopen i sitt beslut om kontraktsindelning också besluta om kontraktets namn. Biskopen ska även ha rätt att i andra fall än när kontraktsindelningen ändras pröva frågor om att ändra kontraktsnamn. Ett namnbeslut i anledning av en indelningsändring föreslås träda i kraft den 1 januari det år som bestäms i beslutet. Ett namnbeslut som inte är kopplat till en ändring i kontraktsindelningen ska enligt förslaget fattas senast sex månader före ikraftträdandet, i likhet med vad som gäller för sådana namnbeslut rörande församlingar och pastorat. Kyrkostyrelsen föreslår vidare att kravet på samråd med berörda församlingar och pastorat samt kravet på att Språk- och folkminnesinstitutet och Lantmäteriet ska beredas tillfälle att yttra sig inför fastställandet av beslutet, tas bort. Enligt kyrkostyrelsens uppfattning kan dessa bestämmelser ses som en onödig detaljreglering.

Enligt förslaget ska Ärkebiskopen och biskopen i Uppsala stift avgöra i samråd vem som ska fatta beslut om ändringar av kontraktsindelning och kontraktsnamn i Uppsala stift.

Kontraktsprostens uppgifter och särskilt om visitationer

Gällande reglering

Den centrala regleringen av kontraktsprostens uppgifter återfinns i 8 kap. 6 § i kyrkoordningen. Enligt bestämmelsen ska kontraktsprosten i sitt kontrakt biträda biskopen med ledningen och tillsynen, biträda biskopen vid visitationer i församlingarna, på biskopens uppdrag visitera församlingar samt i övrigt fullgöra de uppgifter som kontraktsprosten enligt kyrkoordningen ska utföra.

Vad särskilt angår visitationer anges i 8 kap. 2 § att biskopen ska visitera stiftets församlingar, men att biskopen också får uppdra åt en kontraktsprost att i biskopens

ställe visitera församlingarna i prostens kontrakt. Uppdraget kan också i särskilda fall ges till en ledamot eller till sekreteraren i domkapitlet.

Enligt 27 kap. 4 § ska en ny begravningsplats för dem som tillhör Svenska kyrkan invigas. Detsamma gäller när en begravningsplats har utvidgats. Invigningsgudstjänsten ska ledas av kontraktsprosten eller en prost som kontraktsprosten utser. (27 kap. 4 § i kyrkoordningen)

Enligt kyrkostyrelsens beslut (SvKB 2003:1) med närmare bestämmelser om vården av Svenska kyrkans arkiv är stiftet och kontraktsprosten arkivbildare på regional nivå (3 kap. 4 §). Kontraktsprosten har ansvaret för kontraktsprostarkivet (3 kap. 6 §).

I 1 kap. 6 § i kyrkostyrelsens beslut (SvKB 2003:3) om förteckningsplaner och gallring för Svenska kyrkans arkiv på regional nivå, finns förteckningsplan för kontraktsprosts arkiv.

Kontraktsprostarnas uppgifter regleras vidare genom de kontraktsprostinstruktioner som upprättas av stiftet. Kontraktsprostens uppdrag finns också något reglerat i kollektivavtalet.

Kyrkostyrelsens förslag

Kyrkostyrelsen föreslår ingen ändring av bestämmelserna rörande kontraktsprostens uppgifter. Däremot föreslår kyrkostyrelsen att bestämmelsen om att i särskilda fall ge visitationsuppdraget till en domkapitelsledamot eller till domkapitlets sekreterare ska tas bort. Kyrkostyrelsen anser emellertid att biskopens möjlighet att uppdra åt någon annan än kontraktsprosten att i särskilda fall i biskopens ställe visitera stiftets församlingar inte helt ska tas bort. Genom att även fortsatt reglera en möjlighet för biskopen att i särskilda fall ge visitationsuppdraget till domprosten kan visitationsuppdraget ges till någon som är prästvigd och vars uppdrag har en särskild ställning i stiftet. Detta kan, menar kyrkostyrelsen bl.a. vara en lämplig ordning när biskopen själv inte har möjlighet att visitera församlingen eller i församlingar där en kontraktsprost tjänstgör som kyrkoherde.

Hur kontraktsprost utses

Gällande reglering

Enligt 8 kap. 40 § i kyrkoordningen ska kontraktsprosten utses av biskopen efter det att kontraktets präster har hörts. Det finns ingen reglering rörande hur hörandet ska genomföras och biskopen behöver inte heller utse en kontraktsprost i enlighet med de förslag som har inkommit.

Vid behov får biskopen utse en vikarie för kontraktsprosten. Om biskopen är förhindrad att utse en kontraktsprost eller vikarie för kontraktsprosten får domkapitlet göra det. Domkapitlets förordnande gäller då bara till dess att biskopen har utsett en ny kontraktsprost. I 34 kap. 3 § regleras att en präst som har utsetts till kontraktsprost, efter framställan från stiftet, har rätt till tjänstledighet för den tid som behövs för detta uppdrag.

Kyrkostyrelsens förslag

Kyrkostyrelsen anför i skrivelsen att man anser att det även fortsatt bör vara upp till biskopen att utse den präst som han eller hon vill till kontraktsprost, då kontraktsprosten är biskopens förtroendeperson och förlängda arm. Däremot anser kyrkostyrelsen att det inte i kyrkoordningen behöver regleras att biskopen, inför det att en kontraktsprost ska utses, behöver höra kontraktets präster.

Kyrkostyrelsen föreslår att biskopens rätt, enligt 8 kap. 40 § andra stycket, att vid behov utse en vikarie för kontraktsprosten ska kvarstå. Kyrkostyrelsen anför att det, vid en reglering som innebär att det i varje kontrakt ska finnas en kontraktsprost, måste finnas möjligheter att fylla den platsen vid en vakans, också i det fall biskopen av olika skäl inte har möjlighet att utse en kontraktsprost. Kyrkostyrelsen föreslår därför att även domkapitlets möjlighet att utse kontraktsprost enligt paragrafens tredje stycke ska behållas.

Kontraktens roll vid biskopsval

Gällande reglering

När en biskop ska väljas samlas de röstberättigade som inte är ledamöter i stiftsstyrelse eller domkapitel (eller kyrkostyrelse, om det är frågan om ärkebiskopsval) inom varje kontrakt med kontraktsprosten som valförrättare (8 kap. 27 § i kyrkoordningen). Om kontraktsprosten är förhindrad att vara valförrättare utser stiftsstyrelsen en annan av prästerna i kontraktet att fullgöra uppgiften.

Prästerna och diakonerna inom ett kontrakt samt elektorerna för kontraktets pastorat röstar, enligt 8 kap. 28 §, i sitt kontrakt. Enligt samma paragraf ska stiftsadjunkter och tjänstlediga pastorsadjunkter samt de som är anställda som diakoner i stiftet rösta i det kontrakt där stiftets domkyrka är belägen.

Kyrkostyrelsens förslag

I syfte att åstadkomma en förändring som leder till största möjliga frihet för stiftet när det gäller kontraktsindelningen bör, enligt kyrkostyrelsen, kontrakten ges så få kyrkoordningsreglerade funktioner som möjligt. Kyrkostyrelsen föreslår därför att kontrakten ska frikopplas från biskopsvalen på så sätt att stiftsstyrelsen ska besluta om de områden inom vilka områdets präster och diakoner samt elektorer för församlingar och pastorat inom området samlas för att rösta. Stiftsstyrelsen ska också utse den präst från området som ska vara valförrättare.

Kontraktens roll vid stiftsfullmäktigeval

Gällande reglering

Enligt 38 kap. 15 § i kyrkoordningen ska en valkrets vid val till stiftsfullmäktige omfatta ett eller flera kontrakt. Indelningen i valkretsar vid val till stiftsfullmäktige ska beslutas av stiftsfullmäktige senast den 1 februari under valåret. En valkrets ska utformas så att den vid mandatfördelning kan få minst fem fasta valkretsmandat. Valkretsen ska också ha en sammanhängande gränslinje. Stiftsstyrelsen ska också, enligt 38 kap. 14 § besluta hur många fasta valkretsmandat varje valkrets ska ha.

Trots vad som sägs om valkretsindelningen i 38 kap. 15 § får kyrkostyrelsen, enligt 38 kap. 16 §, i särskilt fall efter begäran från stiftsfullmäktige, besluta om en valkretsindelning som avviker från kontraktsindelningen om det finns synnerliga skäl. Ett sådant kyrkostyrelsebeslut får överklagas särskilt hos Valprövningsnämnden enligt 38 kap. 90 §.

Beslut om valkretsindelning enligt 38 kap. 15 § och 38 kap. 16 § och stiftsstyrelsens beslut om fördelning av fasta valkretsmandat enligt 38 kap. 14 §, får enligt 38 kap. 90 § överklagas särskilt hos Svenska kyrkans valprövningsnämnd.

Kyrkostyrelsens förslag

I syfte att ge biskopen största möjliga frihet att åstadkomma en ändamålsenlig kontraktsindelning föreslår kyrkostyrelsen att kontrakten inte längre ska utgöra valkretsar vid val till stiftsfullmäktige. Kyrkostyrelsen föreslår i stället att valkretsarna vid val till stiftsfullmäktige ska omfatta ett eller flera pastorat och/eller en eller flera församlingar som inte ingår i pastorat, med de krav på valkretsarna i övrigt som ställs idag.

Bestämmelserna om att stiftsfullmäktige ska besluta om indelningen i valkretsar senast den 1 februari valåret och att en valkrets ska utformas så att den vid mandatfördelningen kan få minst fem fasta valkretsmandat och att valkretsen ska ha en sammanhängande gränslinje föreslås kvarstå.

Mot bakgrund av att kontrakten enligt förslaget inte längre ska utgöra valkretsar föreslås bestämmelsen i 38 kap. 16 § om att kyrkostyrelsen i ett enskilt fall, efter begäran från stiftsfullmäktige och om det finns synnerliga skäl, får besluta om en valkretsindelning som avviker från kontraktsindelningen, utgå. Som en konsekvens av detta föreslås också 38 kap. 90 § punkten 3 samt andra stycket i 38 kap. 91 § utgå.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen, med de av utskottet föreslagna justeringarna, i enlighet med *bilaga 1*.

Utskottet delar kyrkostyrelsens uppfattning att förslaget om att göra kontrakten mer flexibla bör genomföras. Utskottet anser vidare att de förslag till ändringar i kyrkoordningen som kyrkostyrelsen föreslår för att åstadkomma detta i huvudsak är rimliga och väl avvägda. I ett par avseenden anser dock utskottet att de föreslagna bestämmelserna bör justeras.

När det gäller kyrkostyrelsens förslag att ett kontrakt även fortsättningsvis ska bestå av minst två enheter anser utskottet att det, inte minst mot bakgrund av de senaste årens strukturförändringar, bör kunna finnas en möjlighet för biskopen att tillskapa kontrakt som består av enbart en enhet. Även om kontrakten fortfarande kommer att utgöra en indelningsenhet är dess främsta betydelse som tillsynsområde för biskopen. Enligt utskottet är det därför viktigt att biskopens möjligheter att åstadkomma en ändamålsenlig kontraktsindelning inte onödigtvis begränsas. Det bör vara upp till varje biskop att avgöra vad som är en ändamålsenlig kontraktsindelning av stiftet. Vad som utgör en ändamålsenlig indelning kan skilja sig åt beroende på lokala omständigheter och i vissa fall torde det, enligt utskottet, kunna vara mer ändamålsenligt med kontrakt bestående av enbart en enhet. Utskottet föreslår, mot bakgrund av det anförda, att 36 kap. 5 §, första stycket i kyrkoordningen ändras så att ett kontrakt kan bestå av enbart en enhet.

Utskottets förslag om att ett kontrakt kan bestå av endast en enhet medför att inledningstexterna till tredje och åttonde avdelningarna behöver justeras språkligt. Mot bakgrund av det i denna del lämnade förslaget finns det inte heller anledning att ha kvar punkten 7 i övergångsbestämmelserna till SvKB 2012:14. Utskottet föreslår därför att denna bestämmelse ska upphöra att gälla.

Beträffande förslaget att biskopen ska kunna utse kontraktsprost utan hörande av kontraktets präster vill utskottet anför följande. Utskottet instämmer i det kyrkostyrelsen anför i sin skrivelse om att det av många anses vara en självklarhet att både präster och diakoner hörs innan biskopen utser en kontraktsprost trots att det

endast är hörande av präster som är reglerat i kyrkoordningen idag. Utskottet delar dock inte kyrkostyrelsens bedömning att detta förhållande bör leda till att reglering tas bort då den inte fyller någon egentlig funktion. Utskottet menar i stället att det är av värde att det finns reglerat i kyrkoordningen att ett hörande av såväl kontraktets präster som dess diakoner ska ske innan biskopen utser en kontraktsprost.

Kyrkorättsutskottet har i sitt yttrande Kr 2015:1y påtalat en språklig avvikelse från vad som annars är gängse i kyrkoordningen beträffande gällande 37 kap. 35 §, tredje stycket och föreslagna 37 kap. 36 §, tredje stycket. Organisationsutskottet föreslår med anledning av påpekandet att de berörda paragraferna justeras i enlighet med kyrkorättsutskottets förslag.

Sammanfattningsvis föreslår utskottet, med hänvisning till vad som ovan anförts, att kyrkomötet antar kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen med de av utskottet gjorda justeringarna.

Uppsala den 24 september 2015

På Organisationsutskottets vägnar

Torgny Larsson, ordförande

Fredrik Nilsson Björner, sekreterare

Beslutande: Torgny Larsson, ordförande, Louise Callenberg, Claes Block, Aina Andersson, Anton Härder, Per Lindberg, Irma Carlsson, Maj-Lis Aasa, Johnny Lilja, Kåge Johansson, Tomas Jansson, Birgit Kullingsjö, Bella Aune, Irene Oskarsson och Bo Hanson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Cecilia Clausen, Roberth Krantz, Britt Sandström, Sven Gunnar Persson, Birgitta Wrede, Stefan Aro, Britt Kilsäter, Märta Brita Forsberg Svensson, Karin Forsell, Elsa Christersson och Ingrid Skäremo.

Biskoparna Johan Dalman och Sven-Bernhard Fast har deltagit i utskottets överläggningar.

Bilaga 1

Förslag till ändringar i kyrkoordningen

Härigenom föreslås i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1)

dels att 37 kap. 21 § och 38 kap. 16 § ska upphöra att gälla,

dels att 8 kap. 2–3, 27–28 och 40 §§, 36 kap 5 §, 37 kap. 20, 22, 35–37 §§, 38 kap. 15, 90–91 §§ samt inledningstexterna till tredje respektive åttonde avdelningen ska ha följande lydelse.

Vidare föreslås i fråga om övergångsbestämmelser till SvKB 2012:14 att punkten 7 ska upphöra att gälla.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Tredje avdelningen: Stiften

Inledning

...

Varje stift omfattar församlingarna inom stiftets område och bär namn efter biskopssätet. Stiftet är indelat i kontrakt, vilka vart och ett omfattar *ett antal* av stiftets församlingar. I varje kontrakt finns en kontraktsprost.

...

...

Varje stift omfattar församlingarna inom stiftets område och bär namn efter biskopssätet. Stiftet är indelat i kontrakt, vilka vart och ett omfattar *en eller flera* av stiftets församlingar. I varje kontrakt finns en kontraktsprost.

...

8 kap. Biskopen

Visitationer

2 § Biskopen ska visitera stiftets församlingar.

Biskopen får också uppdra åt kontraktsprostarna att i biskopens ställe visitera församlingarna i deras kontrakt. *Uppdraget kan i särskilda fall ges till en ledamot eller till sekreteraren i domkapitlet.*

Vid visitationerna ska det föras protokoll som ska lämnas till domkapitlet samt till berörd församling och berört pastorat.

Biskopen får också uppdra åt kontraktsprostarna att i biskopens ställe visitera församlingarna i deras kontrakt. *Biskopen får i särskilda fall uppdra åt domprosten att visitera stiftets församlingar.*

Fördelningen av uppgifterna mellan ärkebiskopen och biskopen i Uppsala stift

3 § Arbetsuppgifterna för ärkebiskopen och biskopen i Uppsala stift fördelas mellan dem på pastorala områden.

Ärkebiskopens pastorala område består av församlingarna inom Uppsala kontrakt.

Biskopens i Uppsala stift pastorala område består av återstående församlingar inom Uppsala stift.

Inom sina pastorala områden ska ärkebiskopen respektive biskopen i Uppsala stift svara för

Inom sina pastorala områden ska ärkebiskopen respektive biskopen i Uppsala stift svara för

uppgifterna enligt 1 § 1–4 och 2 §.
De utser även kontraktsprostarna
inom sina respektive områden.
Ärkebiskopen och biskopen avgör
i samråd vem som ska utföra
övriga uppgifter enligt 1 §.

uppgifterna enligt 1 § 1–4 och 2 §.
De utser även kontraktsprostarna
inom sina respektive områden.
Ärkebiskopen och biskopen avgör
i samråd vem som ska utföra
övriga uppgifter enligt 1 § *och
fatta beslut enligt 37 kap. 20 och
36 §§.*

27 § För att avge sina röster samlas de röstberättigade enligt följande:

1. Stiftsstyrelsens och domkapitlets ledamöter samlas med stiftsstyrelsens ordförande som valförrättare.
2. Kyrkostyrelsens ledamöter deltar tillsammans med stiftsstyrelsens och domkapitlets ledamöter i Uppsala stift.
3. Övriga röstberättigade inom *varje kontrakt* samlas med *kontraktsprosten* som valförrättare.

3. Övriga röstberättigade inom *de områden som stiftsstyrelsen har beslutat* samlas med *en av stiftsstyrelsen utsedd präst* som valförrättare. *Valförrättaren ska vara en präst från det av stiftsstyrelsen beslutade området.*

Om kontraktsprosten är förhindrad att vara valförrättare utser stiftsstyrelsen en annan av prästerna i kontraktet att fullgöra uppgiften.

Stiftsstyrelsen i Visby stift beslutar hur präster, diakoner och elektorerna i Svenska kyrkan i utlandet ska utöva sin rösträtt.

28 § *Prästerna och diakonerna inom ett kontrakt* samt elektorerna för *kontraktets* pastorat röstar i *sitt kontrakt*.

Stiftsadjunkter och tjänstlediga pastorsadjunkter samt de som är anställda som diakoner i stiftet röstar i *det kontrakt* där stiftets domkyrka är belägen.

28 § *Stiftsstyrelsen beslutar om de områden inom vilka områdets präster och diakoner samt elektorerna för områdets församlingar och pastorat* röstar.

Stiftsadjunkter och tjänstlediga pastorsadjunkter samt de som är anställda som diakoner i stiftet röstar i *det av stiftsstyrelsen beslutade område* där stiftets domkyrka är belägen.

HUR KONTRAKTSPROSTAR UTSES

40 § Kontraktsprosten utses av biskopen efter det att kontraktets präster har hörts.

Vid behov får biskopen utse en vikarie för kontraktsprosten.

Om biskopen är förhindrad att utse en kontraktsprost eller vikarie för kontraktsprosten får domkapitlet göra det. Domkapitlets förordnande får bara vara till dess att biskopen har utsett en ny kontraktsprost.

40 § Kontraktsprosten utses av biskopen efter det att kontraktets präster *och diakoner* har hörts.

Åttonde avdelningen: Församlingstillhörighet och indelning

Inledning

Svenska kyrkans uppdrag är att ge vidare evangelium i ord och handling. Svenska kyrkan framträder på lokal nivå som församlingar och på regional nivå som stift. På den lokala nivån finns pastorat för att flera församlingar ska kunna samverka när de fullgör sin grundläggande uppgift. Kontraktet är ett utflöde av stiftet och omfattar några av stiftets församlingar.

...

Svenska kyrkans uppdrag är att ge vidare evangelium i ord och handling. Svenska kyrkan framträder på lokal nivå som församlingar och på regional nivå som stift. På den lokala nivån finns pastorat för att flera församlingar ska kunna samverka när de fullgör sin grundläggande uppgift. Kontraktet är ett utflöde av stiftet och omfattar *någon eller* några av stiftets församlingar.

...

36 kap. Indelningsenheter

5 § Ett kontrakt består av en eller flera församlingar som inte ingår i ett pastorat och/eller ett eller flera pastorat i ett stift, *dock alltid minst två enheter.*

Kontraktet är tjänstgöringsområde för en kontraktsprost.

Kontraktsindelningen ska omfatta hela stiftet.

Kontraktet är tjänstgöringsområde för en kontraktsprost.

Kontraktsindelningen ska omfatta hela stiftet.

5 § Ett kontrakt består av en eller flera församlingar som inte ingår i ett pastorat och/eller ett eller flera pastorat i ett stift.

Kontraktet är tjänstgöringsområde för en kontraktsprost.

Kontraktsindelningen ska omfatta hela stiftet.

37 kap. Ändringar i indelningen

ÄNDRINGAR I KONTRAKTSINDELNINGEN

20 § *Stiftsstyrelsen* beslutar om ändringar i kontraktsindelningen.

Indelningen får ändras om den därmed blir mer ändamålsenlig.

Den ska dock vara oförändrad det år då ordinarie kyrkoval äger rum och det närmast följande året.

20 § *Biskopen* beslutar om ändringar i kontraktsindelningen.

Indelningen får ändras om den därmed blir mer ändamålsenlig.

En ändring i kontraktsindelningen ska alltid göras så att de berörda kontrakten erhåller sammanhängande gränslinjer.

21 § *Kontraktsindelningen får inte ändras utan att berörda församlingar, pastorat, kyrkoherdar och kontraktprostar samt domkapitlet har getts tillfälle att yttra sig.*

22 § En ändring i kontraktsindelningen träder i kraft *vid den tidpunkt som beslutats, med den inskränkning som anges i 20 §.*

Ett beslut om att ändra kontraktsindelningen ska fattas senast tre månader före ikraftträdandet.

Kyrkostyrelsen ska genast underrättas om alla beslut om ändringar i kontraktsindelningen.

22 § En ändring i kontraktsindelningen träder i kraft *den 1 januari det år som anges i beslutet.*

NAMN PÅ KYRKLIGA ENHETER

35 § I beslut om indelning i församlingar, pastorat *och kontrakt* ska stiftsstyrelsen också efter samråd med berörda församlingar och pastorat besluta om namn på församlingarna, pastoraten *respektive kontrakten.*

Stiftsstyrelsen ska även i andra fall pröva frågor om att ändra namn på sådana enheter.

Ett beslut om att ändra namn enligt andra stycket träder i kraft den 1 januari det år som bestäms i beslutet. *Sådant* beslut ska fattas senast sex månader före ikraftträdandet. Om beslutet ska träda i kraft året efter det år ordinarie kyrkoval har ägt rum ska det fattas senast tolv månader före ikraftträdandet.

Kyrkostyrelsen ska genast underrättas om beslut av stiftsstyrelsen enligt tredje stycket.

36 § *Namnet på ett kontrakt beslutas av stiftsstyrelsen efter samråd med församlingarna och pastoren i kontraktet. Det ska ha en geografisk anknytning till det område som kontrakten omfattar.*

35 § I beslut om indelning i församlingar *och* pastorat ska stiftsstyrelsen också efter samråd med berörda församlingar och pastorat besluta om namn på församlingarna *respektive* pastoraten.

Ett beslut om att ändra namn enligt andra stycket träder i kraft den 1 januari det år som bestäms i beslutet. *Ett sådant* beslut ska fattas senast sex månader före ikraftträdandet. Om beslutet ska träda i kraft året efter det år ordinarie kyrkoval har ägt rum ska det fattas senast tolv månader före ikraftträdandet.

36 § *I beslut om indelning i kontrakt ska biskopen också besluta om namn på kontrakten.*

Biskopen ska även i andra fall pröva frågor om att ändra namn på kontrakt.

Ett beslut om att ändra namn enligt andra stycket träder i kraft den 1 januari det år som bestäms

i beslutet. Ett sådant beslut ska fattas senast sex månader före ikraftträdandet.

Kyrkostyrelsen ska genast underrättas om beslut enligt tredje stycket.

37 § Innan namnet på en territoriell församling, ett pastorat *eller ett kontrakt* fastställs ska Språk- och folkminnesinstitutet samt *Lantmäteriverket* beredas tillfälle att yttra sig.

37 § Innan namnet på en territoriell församling *eller* ett pastorat fastställs ska Språk- och folkminnesinstitutet samt *Lantmäteriet* beredas tillfälle att yttra sig.

38 kap. Direkta val

Valkretsar vid val till stiftsfullmäktige

15 § En valkrets ska omfatta *ett* eller flera *kontrakt*, om inte 16 § innebär något annat.

15 § En valkrets ska omfatta *en* eller flera *församlingar* som inte ingår i ett pastorat och/eller ett eller flera pastorat.

Indelningen i valkretsar ska beslutas av stiftsfullmäktige senast den 1 februari under valåret.

En valkrets ska utformas så att den vid mandatfördelning enligt 14 § kan få minst fem fasta valkretsmandat. Den ska ha en sammanhängande gränslinje.

16 § *Kyrkostyrelsen får i särskilt fall efter begäran från stiftsfullmäktige och om det finns synnerliga skäl besluta om en valkretsindelning som avviker från kontraktsindelningen.*

ÖVERKLAGANDE

90 § Ett val enligt detta kapitel får överklagas hos Svenska kyrkans valprovsningsnämnd.

Hos Valprovsningsnämnden får följande beslut överklagas särskilt:

1. stiftsstyrelsens beslut om fördelning av fasta valkretsmandat för val till stiftsfullmäktige enligt 14 §,
2. stiftsfullmäktiges beslut om valkretsindelning för val till stiftsfullmäktige enligt 15 §,
3. kyrkostyrelsens beslut om en valkretsindelning som avviker från kontraktsindelningen för val till stiftsfullmäktige enligt 16 §,
4. kyrkostyrelsens beslut om fördelning av fasta valkretsmandat för val till kyrkomötet enligt 18 §,
5. stiftsstyrelsens beslut om indelning i valdistrikt enligt 20 §,
6. beslut i ärenden om registrering av grupp- och kandidatförteckning,
7. stiftsstyrelsens beslut att fastställa grupp- och kandidatförteckningar enligt 31 §,
8. beslut i ärenden om valsedlar,

9. kyrkostyrelsens beslut om rättelse i röstlängd enligt 41 §, och
10. beslut att utse nya ledamöter eller ersättare.

Andra beslut enligt detta kapitel får överklagas endast i samband med att det val som beslutet gäller överklagas.

- 91 § Ett val eller ett beslut får överklagas av den som enligt röstlängden har rösträtt vid valet. I fråga om överklagande av beslut som avses i 90 § andra stycket 1, 2, 4, 5, 6 och 8 ska dock rösträtten i stället avgöras utifrån bestämmelserna i 33 kap. 2 §.

*Ett beslut som avses i 90 §
andra stycket 3 får endast
överklagas av ett berört stift.*

Ett beslut som avses i 90 § andra stycket 7 får endast överklagas av den som finns med på förteckningen och av den som har gjort anmälan av kandidater.

Ett beslut som avses i 90 § andra stycket 9 får endast överklagas av den som beslutet gäller.

Ett beslut som avses i 90 § andra stycket 10 får endast överklagas av den som enligt 33 kap. 2 § skulle ha haft rösträtt om beslutsdagen hade varit valdagen.

Övergångsbestämmelser till SvKB 2012:14

7. *Trots bestämmelserna i 36 kap.
5 § får kontrakt enligt den indel-
ning som gäller den 1 januari
2014 finnas kvar till den 1 januari
2018, även om de då inte uppfyl-
ler dessa bestämmelser.*

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2016.

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2015:4y

Mer flexibel reglering av kontrakten

Läronämndens yttrande över skrivelse KsSkr 2015:3

En evangelisk-luthersk kyrka kan från läromässig synpunkt organiseras på olika sätt. Förslaget om en flexibel reglering av kontrakten strider inte mot Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära.

I Svenska kyrkans episkopala struktur är kontraktsprostens uppgifter knutna till biskopens tillsynsansvar. Läronämnden vill därför poängtera den läromässiga betydelsen av att den kontraktsorganisation som skrivelsen föreslår är utformad så att den värnar biskopens frihet att utse kontraktsprost.

Uppsala den 21 augusti 2015

På Läronämndens vägnar

Antje Jackelén, ordförande

Cristina Grenholm, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Antje Jackelén, ordförande, biskop Ragnar Persenius, biskop Martin Modéus, biskop Hans-Erik Nordin, biskop Fredrik Modéus, biskop Per Eckerdal, biskop Esbjörn Hagberg, biskop Eva Nordung Byström, biskop Hans Stiglund, biskop Sven-Bernhard Fast, Göran Eidevall, Eva-Lotta Grantén, Margarethe Isberg, Karin Johannesson, Håkan Möller, Jesper Svartvik och Kristin Zeiler.

En mer flexibel reglering av kontrakten

Till Organisationsutskottet

Kyrkorättsutskottets yttrande över skrivelse 2015:3, avsnitt två.

I skrivelsen föreslås förändringar av kyrkoordningens reglering av kontrakten i syfte att göra dessa mer flexibla. Det föreslås bland annat att biskopen ska besluta om ändringar av kontraktsindelning och kontraktsnamn samt att kontrakten frikopplas från både biskopsval och stiftsfullmäktigeval.

Kyrkorättsutskottet noterar att förslaget om att biskopen beslutar i ett ärende om indelning enligt 37 kap., innebär en avvikelse mot gällande ordning där det, när det är en fråga för stiftet att besluta, är stiftsstyrelsen som gör detta.

Vid en analys av kyrkoordningstexten i 37 kap., avseende dels gällande 35 § tredje stycket, dels den förslagna ändringen i 36 § tredje stycket, konstaterar Kyrkorättsutskottet att det föreligger en språklig avvikelse jämfört med terminologin i kyrkoordningen i övrigt. I de nu åberopade bestämmelserna inleds respektive bestämmelses andra mening med "[...]". Sådant beslut ska fattas senast [...]", vilket syftar tillbaka till styckets första mening. I bestämmelser av motsvarande slag, t.ex. 18 kap. 6 § andra stycket, 38 kap. 20 § andra stycket och 43 kap. 6 § andra stycket (jfr även 11 kap. 12, 18 §§, 17 kap. 7 §, 18 kap. 3 § andra stycket, 31 kap. 3 §, 32 kap. 3 § och 58 kap. 2 §) i kyrkoordningen, föregås "sådant beslut" av den obestämda artikeln "ett". Kyrkorättsutskottet föreslår därför att utformningen av såväl gällande 37 kap. 35 § tredje stycket och nu förslagna 36 § tredje stycket ska justeras i enlighet med detta.

Kyrkorättsutskottet har utöver vad som anförts ovan ur kyrkorättslig synpunkt inget att erinra mot förslaget.

Uppsala den 23 september 2015

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Anders Roos, ordförande

Migelle Wikström, sekreterare

Beslutande: Anders Roos, ordförande, Jerry Adbo, Maria Lagerman, Sten-Arne Burman, Christina Andersson, Björn Andersson, Berit Bornecrantz Dias, Gunvor Torstensson, Boel Johansson, Sven Esplund, Suzanne Fredborg, Gunilla Blom, Conny Tyrberg, Peder Fohlin och Margareta Karlsson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Jenny Thor, Sebastian Clausson, Agnetha Eriksson, Manilla Bergström, Sofia Särdaqvist, Hans Weichbrodt, Claes-Johan Bonde, Sven Ingvar Holmgren, Christina Blomqvist, Georg Lagerberg, Per-Olof Jacobsson, Ann-Christine From Utterstedt, Mikael Eskilander, Birgitta Sedin och Lars Larsson.

Biskop Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Kyrkorättsutskottets yttrande 2015:5y

En mer flexibel reglering av kontrakten

Till Organisationsutskottet

Kyrkorättsutskottets yttrande över Organisationsutskottets förslag med anledning av KsSkr 2013:3, avsnitt två.

Kyrkorättsutskottet har tidigare yttrat sig över kyrkostyrelsens förslag (Kr 2015:1y). Kyrkorättsutskottet konstaterar att Organisationsutskottet i det föreliggande förslaget har beaktat Kyrkorättsutskottets tidigare synpunkt. Vidare har utskottet nu föreslagit ändringar i inledningstexten till tredje avdelningen, i inledningstexten till åttonde avdelningen, i föreslagna 8 kap. 2 § andra stycket och 40 §, 36 kap. 5 § samt med anledning av förslaget om ändring i inledningstexterna till tredje respektive åttonde avdelningen och 36 kap. 5 § föreslagit att punkten 7 i övergångsbestämmelserna till SvKB 2012:14 ska upphävas.

Organisationsutskottets förslag till ändringar i inledningstexterna till tredje respektive åttonde avdelningarna hör samman med den av Organisationsutskottet föreslagna ändringen i 36 kap. 5 § samt förslaget att upphäva punkten 7 i övergångsbestämmelserna i SvKB 2012:14. Nämda ändringar innebär att ett kontrakt ska kunna bestå av enbart en enhet. Med enhet menas här ett pastorat eller en församling som inte ingår i ett pastorat. Kyrkorättsutskottet ser inga kyrkorättsliga hinder mot de föreslagna förändringarna i denna del.

I den gällande lydelsen av bestämmelsen i 8 kap. 40 § första stycket utses kontraktsprosten av biskopen efter det att kontraktets präster har hörts. Den av Organisationsutskottet föreslagna ändringen i 8 kap. 40 § innebär att det i bestämmelsen regleras att kontraktets präster *och diakoner* ska höras inför biskopens utseende av kontraktsprost. I kyrkostyrelsens förslag (se KsSkr 2015:3, avsnitt två) föreslås att hörandet av präster ska utgå helt ur bestämmelsen. Kyrkorättsutskottet noterar att uppdraget från kyrkostyrelsen var att avreglera kontrakten i syfte att göra dem mer flexibla men har inte heller i denna del något att erinra mot förslaget ur kyrkorättslig synpunkt.

Enligt nuvarande ordning är det biskopen som ska visitera stiftets församlingar. Biskopen får dock uppdra åt kontraktsprostarna att i biskopens ställe visitera församlingarna i deras kontrakt. Uppdraget kan i särskilda fall ges till en ledamot eller till sekreteraren i domkapitlet. Organisationsutskottets förslag till ändring i 8 kap. 2 § andra stycket innebär att nuvarande ordning, där uppdraget att visitera i särskilda fall kan ges till en ledamot eller till sekreteraren i domkapitlet, ändras på så vis att biskopen i särskilda fall får uppdra åt domprosten eller annan prost att visitera stiftets församlingar. I kyrkostyrelsens förslag till ändring av bestämmelsen ska ett sådant uppdrag i särskilda fall endast kunna ges till domprosten. Kyrkorättsutskottet konstaterar att domprostar och kontraktsprostar är de prostar som finns reglerade i kyrkoordningen. Begreppet ”prost” som sådant finns inte definierat i kyrkoordningen. Det är således oklart vad man i Organisationsutskottets förslag till ändring menar med ”prost” då det i förslaget inte specificeras vilka av de av kyrkoordningen kända prostar som avses. Kyrkorättsutskottet anser därför att det föreligger kyrkorättsliga hinder för en reglering med denna lydelse och avstyrker därför Organisationsutskottets förslag i denna del.

Kyrkorättsutskottet har, utöver vad som anförts ovan, ur kyrkorättslig synpunkt inget att erinra mot Organisationsutskottets förslag till ändringar.

O 2015:2
Bilaga 4

Uppsala den 24 september 2015

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Anders Roos, ordförande

Anna Sundelius, sekreterare

Beslutande: Anders Roos, ordförande, Jerry Adbo, Maria Lagerman, Sten-Arne Burman, Christina Andersson, Björn Andersson, Berit Bornecrantz Dias, Gunvor Torstensson, Boel Johansson, Sven Esplund, Suzanne Fredborg, Gunilla Blom, Conny Tyrberg, Peder Fohlin och Margareta Karlsson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Jenny Thor, Sebastian Clausson, Agnetha Eriksson, Manilla Bergström, Sofia Särdaqvist, Hans Weichbrodt, Claes-Johan Bonde, Sven Ingvar Holmgren, Christina Blomqvist, Georg Lagerberg, Per-Olof Jacobsson, Ann-Christine From Utterstedt, Mikael Eskilandersson och Lars Larsson.

Biskop Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar.